

ОТНОСНО: задължителна регистрация по ЗДДС при финансови услуги

В Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ постъпи
Ваше писмено запитване с вх. № 20-21-14/ 29.01.2018г.

Изложена е следната фактическа обстановка: Физическо лице се занимава с търговия с криптовалUTI и е регистрирано по БУЛСТАТ като свободна професия.

Поставени са следните въпроси:

1. Ако се превиши прагът за регистрация по ДДС от 50 000 лв., задължено ли е лицето да създаде фирма или може да работи и да се регистрира по ДДС като свободна професия?
2. Освободена сделка ли е търговията с криптовалUTI от ДДС или не?
3. Кой оборот се следи за регистрация по ДДС – комисионната от сделките или оборотът от продажбата на криптовалUTA?

Предвид поставените въпроси и относимата нормативна уредба, изразявам следното становище:

Данъчно задължено лице, по смисъла на чл. 3, ал. 1 от ЗДДС, е всяко лице, което извършва независима икономическа дейност, без значение от целите и резултатите от нея. Съгласно ал. 2 на цитираната разпоредба, независима икономическа дейност е дейността на производители, търговци и лица, предоставящи услуги, включително в областта на минното дело и селското стопанство, както и всяка дейност, осъществявана редовно или по занятие срещу възнаграждение, включително експлоатацията на материално и нематериално имущество с цел получаване на редовен доход от него.

В този смисъл, изречение второ на чл. 3, ал. 2 от ЗДДС разширява кръга на независимата икономическа дейност, като постановява, че такава дейност “е и всяка дейност, осъществявана редовно или по занятие срещу възнаграждение”.

В ЗДДС липсва легална дефиниция на понятието "дейност, извършвана редовно или по занятие". "Редовно или по занятие" предполага, че лицето има намерение да превърне тази дейност в източник на постоянен доход. Това намерение е видно, ако лицето системно, с цел придобиване на доход, извършва определени дейности в свой частен интерес. Системността може да се проявява както чрез системно (регулярно) получаване на доход, така и чрез продължителност и/или многократност на действията/дейностите, при което дали фактически такъв доход е реализиран от лицето от гледна точка на ЗДДС е правно ирелевантно.

Видно от посочените разпоредби, в обхвата на данъчно задължените лица по ЗДДС попадат и физическите лица, в случаите, при които извършваната от тях дейност отговаря на критериите за независима икономическа дейност по ал. 2 на чл. 3 от ЗДДС и не е в изключенията на ал. 3 на същата разпоредба.

Предвид посоченото по-горе, ако физическото лице системно и с цел придобиване на доход извършва сделки, свързани с търговия с криптовалUTA, като не се ограничава до обикновено управление на имуществото си, а предприема активни действия на пазара (по търговски начин), дейността му, за целите на ЗДДС има характеристиките на „независима икономическа дейност“, и лицето е данъчно задължено по смисъла на чл. 3 от ЗДДС.

Съгласно разпоредбите на ЗДДС, за физическото лице не възниква задължение за създаване на фирма при продажбата на криптовалUTA. Задълженията по този закон са относими и за физически лица, които осъществяват такава дейност.

Съгласно чл.96, ал.1 от ЗДДС /изм.ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г./, всяко данъчно задължено лице с облагаем оборот 50 000 лв. или повече за период не по-дълъг от последните 12 последователни месеца преди текущия месец **е длъжно в 7-дневен срок от изтичането на данъчния период, през който е достигнало този оборот, да подаде заявление за регистрация по този закон. Когато оборотът е достигнат за период не по-дълъг от два последователни месеца, включително текущия, лицето е длъжно да подаде заявлението в 7-дневен срок от датата, на която е достигнат оборотът.**

По смисъла на чл.96, ал.2 от ЗДДС, облагаемият оборот е сумата от данъчните основи на извършените от лицето:

1. облагаеми доставки, включително облагаемите с нулева ставка;

2. доставки на финансови услуги по чл. 46;

3. доставки на застрахователни услуги по чл. 47.

В чл.46 от ЗДДС са изброени доставките на финансови услуги, които са освободени по смисъла на този закон.

В конкретния случай, физическото лице търгува с криптовалута. ЗДДС няма законодателна уредба на т.нар. виртуална валута и относно същата следва да се изхожда от общите правила на закона и практиката на Съда на ЕС.

По отношение на въпроса за третирането по ЗДДС на продажбата на виртуална валута, следва да се имат предвид правните и икономически характеристики на същата от практиката на СЕС. Виртуалната валута не съществува в друга, освен в дигитална форма и се продава на т.нар. частни борси, като продавачът няма информация за крайния купувач. Съгласно чл. 8 от ЗДДС услуга по смисъла на закона е всичко, което има стойност и е различно от стока, от парите в обръщение и от чуждестранната валута, използвани като платежно средство. В тази връзка, сделките с виртуална валута следва да се считат за доставка на услуга за целите на облагането с ДДС, като следва да бъде направена преценка относно това, дали е налице освободена доставка.

Съгласно практиката на Съда, понятията, употребени при посочване на случаите на освобождаване по чл.13 от Шеста директива, представляват самостоятелни понятия на правото на Съюза, които имат за цел да се избегнат различията в прилагането на режима на ДДС в различните държави членки и подлежат на стриктно тълкуване, тъй като случаите на освобождаване са изключение от общия принцип, съгласно който всяка доставка на услуга, извършена възмездно от данъчнозадължено лице, се облага с ДДС.

Съгласно решение по дело C-264/14 от 22.10.2015г. на Съда на ЕС, т.49, сделките с нетрадиционни валути — тоест с валути, различни от паричните единици, които са законни платежни средства в една или повече държави, доколкото тези валути са приети от страните по дадена сделка като платежно средство, алтернативно на законните платежни средства, и нямат друго предназначение, освен да се използват като платежно средство — представляват финансови сделки.

Така от контекста и от целта на член 135, параграф 1, буква д) от Директивата 2006/112/ЕО следва, че едно тълкуване на тази разпоредба в смисъл, че тя се отнася единствено до сделките с традиционните валути, би отнело част от действието ѝ. Безспорно, виртуалната валута няма друго предназначение, освен да се използва като платежно средство, и че тя се приема от определени оператори за тази цел.

Чл.135, параграф 1, буква д) от Директивата за ДДС трябва да се тълкува в смисъл, че доставки на услуги, състоящи се в обмяна на традиционни валути срещу единици от виртуалната валута и обратно, **извършени срещу заплащането на сума, съответстваща на маржа, който се определя от разликата между цената, по която съответният оператор купува валутите, от една страна, и цената, по която ги**

продава на своите клиенти, от друга страна, представляват сделки, освободени от ДДС по смисъла на тази разпоредба.

Предвид посоченото по-горе, доставката на виртуална валута е финансова услуга и съгласно разпоредбата на чл.96, ал.1 и чл.96, ал.2, т.2 от ЗДДС, за физическото лице ще настъпи основание за задължителна регистрация по ЗДДС при достигане на оборот от 50 000 лв., който се определя съобразно маржа, както е посочено по-горе.

Когато след регистрацията по ЗДДС се осъществяват доставки по чл. 46 от ЗДДС, доколкото същите са освободени, няма да възникне задължение за ДДС. Съгласно чл. 86, ал. 3 от ЗДДС, не се начислява данък при извършване на освободена доставка.

Задължение за начисляване на данък ще възникне за доставките, които попадат в хипотезата на чл. 12, ал. 1 от ЗДДС.